

N:o 2.

Ank. till Riksd. kansli den 26 februari 1907, kl. 2 e. m.

Andra Kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1, i anledning af väckta motioner angående skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande vissa ändringar i kungl. förordningen angående eldfarliga oljor och vissa andra därmed jämförliga vätskor den 26 november 1875.

Till utskottets behandling hafva hänvisats två inom Andra Kammaren väckta motioner, n:o 42 af herr *C. J. Ödman* och n:o 181 af herr *J. M. Johansson* i Mellbyn, om skrifvelse till Kungl. Maj:t rörande vissa ändringar i kungl. förordningen angående eldfarliga oljor och vissa andra därmed jämförliga vätskor den 26 november 1875.

Motionen n:o 42 är af följande lydelse:

»I Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående eldfarliga oljor och vissa därmed jämförliga vätskor af den 26 november 1875 föreskrifves uti artikeln IV och § 15 rörande minuthandel eller till enskild förbrukning afsedda förråd: att förråden indelas uti tvenne klasser, nämligen det *större* och det *mindre*.

Det *större* förrådet får innehålla ett tusen kannor och kan med Konungens befallningshafvandes tillstånd ökas till två tusen kannor — allt under vissa villkor och inskränkningar — samt det *mindre* får innehålla högst 300 kannor.

Som förvaringsrummet för det *större* förrådet skall — enligt samma nådiga förordning — vara »till alla delar eldfast, med dörr och lucka af järn» — jämte flera andra rätt dyrbara anordningar, så får man på landsbygden i allmänhet nöja sig med det s. k. *mindre* förrådet, hvilket således begränsar innehållet till högst 300 kannor.

Då man känner, att fotogenolja under de senare åren vunnit en högst betydligt ökad användning och numera kan räknas som en nödvändighetsvara icke allenast till upplysning såväl inom- som utomhus, utan till kokning i spisar och s. k. fotogenkök — men dock hufvudsakligast för drifvande af motorer till åtskilliga ändamål, såväl till lands som sjöss — så är förbrukningen af denna vara nu så stor, att det kvantum, som tillåtes att inneha, synnerligast i det s. k. *mindre* förrådet är alldeles för litet och motsvarar på långt när icke behovet.

Det är ju klart, att en handelsvara, som blifvit så allmän som fotogenen och som i så väsentlig grad ingår i den allmänna och dagliga förbrukningen och hvilken för öfrigt numera icke anses vara af den stora eldfarlighet, som den ansågs hafva för omkring trettio år tillbaka, då berörda förordning utgafs, måste vara lätt tillgänglig och förråden däraf af den storlek, att de kunna fullt motsvara det ökade behovet, såvida icke allmänheten däraf skall blifva lidande.

Som exempel på otillräckligheten af nuvarande förråd af ifrågavarande nödvändighetsvara kan man tänka sig, att vid någon enskild handelsplats ute i den bohuslänska skärgården tillstöter någon del af de hundratals fiskebåtar, som numera äro försedda med fotogenmotorer och behöfva — efter några dagars bortovaro från hemmet — få fylla sina förråd af fotogen. Hur långt räcker då ett par eller tre hundra kannor, som handelsmannen enligt författningen får inneha? Och som det oftast är långa afstånd till sådana städer, där större upplag af fotogen finnes och hvarifrån handlanden får inköpa sina förråd, så kan det lätt inträffa, att ett par eller flera dagar hinna förflyta, innan han åter kan hinna förskaffa sig nytt förråd af denna nödvändighetsvara.

Mig synes därför allt tala för att förråden af fotogen, som få innehafvas af minuthandlande eller för enskild förbrukning, böra högst betydligt ökas, samt att det dessutom må tillåtas — handlande eller enskilde — att inneha ett eller flera särskilda förråd af fotogen, såvida dessa äro belägna på tillräckligt afstånd från hvarandra.

På grund af hvad sålunda anförts, vågar jag härmed vördsamt föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t förordna, att förråden af andra klassens eldfarliga oljor (fotogen), som få innehafvas af handlande eller enskild person, måtte ökas med minst dubbelt af det nu bestämda kvantum, samt att det må tillåtas handlande eller enskilde att inneha ett eller flera sådana förråd, såvida dessa äro belägna på betryggande afstånd från hvarandra.»

Motionen n:o 181 lyder sålunda:

»Sedan kungl. förordningen angående eldfarliga oljor den 26 november 1875 utfärdades, har bruket af fotogen väsentligen ökats och såväl försäljare som konsumenter ha under tiden lärt sig använda denna nödvändighetsvara på sådant sätt, att det är högst sällan nämnvärda olycks-händelser däraf förorsakats.

I köpmännens brandstodsbolag för Älfsborgs och Skaraborgs län, som under 19 år varit i verksamhet, har ingen eldsvåda inträffat till följd af fotogens försäljning, men däremot har gasolja förorsakat en eldsvåda, och däraf utröntes, att om det varit fotogen, hade skada ej skett.

Därför äro de stränga bestämmelserna i nämnda förordning beträffande fotogen och öfriga 2:a klassens oljor utan gagn och medförande endast onödiga kostnader, som drabba konsumenterna, äfven de fattigaste. Sålunda må s. k. *mindre förråd* ökas för fotogen till 1,500 kilogram, utan att sådant dyrbart förvaringsrum föreskrifves som för större förråd.

Förordningens 17 § a) bör utgå beträffande fotogen, för hvilken *afskild* plats ej är erforderlig.

18 § a) må ej ha tillämpning å fotogen, ty denna uppfordras vanligast medelst pump, hvarvid det, som spilles, återgår till kärlet.

I 18 § f) föreskrifna åtgärder anses onödiga, där endast fotogen förvaras.

Enligt tillförlitligt tidningsreferat detta år hade allmänna åklagaren åtalat sex handlande i ett mindre samhälle vid västkusten för förseelser mot följande §§ i kungl. förordningen om eldfarliga oljor: 15 § 2:a stycket; 12 § a) och f), 17 § a); 18 § a); 17 § a); 18 § a); 18 § a) och f) samt 18 § a).

Svarandena erkände och dömdes att böta 20 kronor hvardera, $\frac{2}{3}$ till åklagaren och $\frac{1}{3}$ till kronan. Nog är det bättre för en åtalad i sådant fall att genast erkänna och undgå tingsresor, kostnader och obehag, äfven om frikännande skäl kunde genom långvarig rättegång framdragas.

Från södra delen af Älfsborgs län har ingått underrättelse, att åkla-

gare äfven där åtalat köpmän, därför att de i oljekärl användt pump i stället för i förordningens 18 § a) föreskrifven kran.

Då det påvisats, att pump är säkrare mot spillolja än kran, har åklagaren invändt, att pump ej är medgifven i förordningen. Denna tolkning är riktig efter förordningens nuvarande lydelse.

Riksdagen har förut i flera fall ansett, att böter skola tillfalla endast kronan, hvarför äfven i denna förordnings 38 § bör föreskrifvas, att böter och värdet af förbrutet dömdt gods tillfalla kronan.

Med anledning af det anförda tillåter jag mig härmed vördsamt föreslå, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t förordna om sådana ändringar i förordningen angående eldfarliga oljor, som här ofvan äro angifna.»

De önskemål, som i förevarande motioner framställts, synas utskottet i allt väsentligt vara värda att beaktas. Utan tvifvel äro de år 1875 meddelade bestämmelserna angående eldfarliga oljor numera i flera afseenden föråldrade. Sålunda måste det betraktas såsom en brist, att förordningens bestämmelser egentligen afse handlandes förråd af dylika oljor samt icke alls eller högst otillfredsställande tillgodose fabriksidkares och andra icke handelsidkande personers behof att hålla sådana förråd. Vidare bör den omständigheten, att den i handeln förekommande fotogen numera i allmänhet är mindre eldfarlig än den, som brukade saluföras för 30 år sedan, föranleda till att storleken af de fotogenförråd, som få innehafvas af näringsidkare och andra, ej oväsentligt kan ökas samt att jämväl i öfrigt något mindre stränga försiktighetsmått vid förvaringen af nämnda vara må anses erforderliga. Likaså torde det ej för öfvervakande af förordningens efterlefnad vara nödvändigt, att åklagaren tillerkännes så stor andel som $\frac{2}{3}$ af de enligt förordningen ådömda böter, om det ock å andra sidan, enligt utskottets mening, icke skulle vara lämpligt att alldeles borttaga åklagarens andel i desamma.

Utskottet har emellertid inhämtat, att inom civildepartementet för närvarande är under utarbetande ett förslag till ny författning angående villkoren för försäljning och förvaring af eldfarliga oljor, i hvilket förslag motionärernas önskemål i allt väsentligt lära komma att beaktas. Då således en ny förordning i ämnet, gående i den riktning, som utskottet

i likhet med motionärerna finner önskvärd, torde vara att motse under den närmaste framtiden, får utskottet hemställa,

- 1:o) att herr Ödmans ifrågavarande motion icke måtte till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda; samt
- 2:o) att herr Johanssons ifrågavarande motion icke måtte till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 februari 1907.

På utskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.
